

Fico si počká. Nechvátá. A za rok... Vypečený plán

- CZ24 News | 4. října 2023

SLOVENSKO: Peter Pellegrini stojí před Sofiinou volbou, konstatuje slovenský historik, politický a mediální analytik a publicista Eduard Chmelár. „Jsem přesvědčený, že Směr zůstane úplně klidný a pevný v postojích, protože on na rozdíl od Hlasu není tlačení do vlády. A pokud Peter Pellegrini udělá tuto osudovou chybu, za rok jsou tu další volby. Nikdo neudrží takovéto extrémní různorodé seskupení (od radikálních liberálů až po ultrakonzervativce) dohromady déle,“ řekl Chmelár k možnému spojení Hlasu s Progresivním Slovenskem.

„Ačkoli se Peter Pellegrini naparuje jako pyšný zajíc, který si může vybrat, zda ho sežere medvěd nebo liška, jeho situace není vůbec záviděníhodná. To, co vypadá jako hra na bohatou nevěstu, nemusí být jen divadlo pro masy. Dilema lídra Hlasu-SD spočívá v tom, že pokud si vybere koalici se Směrem-SSD (což je jeho přirozený hodnotový a programový spojenec), jeho strana se stane zbytečnou a dřív či později se rozplyne ve Ficově seskupení jako cukr v kávě. Pokud upřednostní koalici s Progresivním Slovenskem, ztratí voliče a rozpadne se mu poslanecký klub,“ poznamenal historik a publicista Eduard Chmelár.

„Nesmíme však zapomínat, že toto dilema si způsobil on sám, protože zaspal dobu jako Šípková Růženka. Příliš dlouho se spoléhal na svůj osobní šarm a namísto politického výkonu nabízel pózy supermodelky. Nesoustředil se na budování politické identity ‚moderní sociální demokracie‘, ale na přitažlivost své osobnosti, která se s vyostřením mocenského zápasu ukázala jako šokující, prázdná,“ sdělil.

„O straně platí to, co o státě: Nemůžete vytvářet sociální demokracii bez sociálních demokratů. Směr je ideologicky přesvědčivější a Hlas se vůči němu nedokázal vyhranit. Nyní nemám na mysli trucování, že odmítají Blahu, Rusko a chtějí zbrotit, neboť toto skutečně na stranickou identitu nestačí. Toto stačí maximálně na stranickou frakci, proto je Směr-SSD nadále vnitřně různorodější než Hlas-SD. Hlas není levicovější než Směr, právě naopak – se Socialisty.sk odmítl i jen jednat a namísto nich se spojil s pravicovou Dobrou volnou. Není ani liberálnější, protože odmítá registrované partnerství a jiná práva menšin, environmentální témata jsou mu cizí a rovnost žen mu nic neříká. Volič si ho nedokáže spojit s jedinou konkrétní autentickou politickou agendou – namísto toho vykrádá nápady Směru, proto jsem řekl, že Hlas je ve skutečnosti Ozvěna své konkurence. Dramaticky se to odráží i na probíhajících koaličních jednáních. Hlas nemá hodnotové požadavky, ale mocenské, svoji účast v budoucí vládě nepodmiňuje konkrétní politickou agendou, ale konkrétními rezorty. Takováto politika je však dlouhodobě neudržitelná,“ uvedl.

„Zlí rádci v pozadí, kteří by si už měli raději užívat politický důchod) tlačí Pellegriniho do té stejné chyby, která před dvěma desetiletími zničila Stranu demokratické levice: do koalice s liberálními a pravicovými stranami. Boris Zala se (ne poprvé) fatálně mylí, když tvrdí, že Hlas může dosáhnout ve vládě s Progresivním Slovenskem víc než se Směrem. V čem, prosím vás? V tom, že Hlas se konečně nebude stydět prosazovat práva menšin? Ale to je stále jen liberální agenda. Do ekonomicky levicovým témat ho také koalice jednoduše nepustí a on ani nemá takové ideologicky vyhraněné experty, aby to uhlídali a prosadili,“ myslí si Chmelár.

„V této situaci je skutečně trapné, jakým způsobem se zapojila do mimořádně silného tlaku na Směr-

SSD Strana evropských socialistů. Její předseda Stefan Löfven se vyjádřil, že pokud bude Robert Fico i nadále odmítat vojenskou pomoc Ukrajině, osobně se postará o to, aby Směr-SSD vyloučili z této mezinárodní politické struktury. Stefana Löfvena znám osobně. Před dvaceti roky jsem se s ním potkával na sérii mezinárodních levicových konferencí Východ-Západ v Praze, Kodani, Stockholmu, Tallinu a Rize. V té době neměl žádnou politickou funkci, byl svářečem a odborářským předákem. Říkám to proto, neboť nás všechny překvapilo, že na diskusi levicových intelektuálů vyslali švédští sociální demokrati někoho, kdo se vyjadřoval na úrovni Miloše Jakeše zkrříženého s Jankem Luptákem. Byl to takový zakřiknutý prostoduchý člověk a nikomu, skutečně nikomu by nepřišlo na mysl, že tento muž se dostane na čelo vlády Švédského království. Nu ale zakomplexovaní lidé (kromě nedostatku vzdělání ho celý život trápilo, že vyrůstal v sirotčinci a matka ho nechtěla ani v dospělosti) bývají extrémně ctižádostiví... A svoje traumata si řeší i takovýmto způsobem," dodal.

„Takže takto, milý Štefane: Kdyby jsi vyčítal Směru korupci, klerikalismus, postoj k menšinám, odmítání uprchlíků, podobná klasická témata evropské sociální demokracie, neřeknu ani slovo. Ale ty jim vyčítáš odmítání zbrojení, chlape? Jen si vzpomeň na kořeny sociální demokracie, na jednoho z nejuctívanějších francouzských socialistů Jeana Jauresa, kterého zavraždili za to, že osaměle varoval před vypuknutím první světové války a Francouzi ho milovali tak, že jeho tělesné pozůstatky uložili do Panteonu vedle těch největších, jako byl Voltaire, Rousseau, Hugo, Dumas či Curie-Sklodowská. Nebo stačí, když si vzpomeneš na velkolepou pacifistickou tradici neutrality, která z tvé země udělala stát s nejdelším trváním míru na světě a kterou se švédská sociální demokracie vždy pyšnila. A víš, kdo tuto tradici zničil? Vy sami. Vaše sociálnědemokratická vláda, která podlehla nátlaku a požádala o vstup do NATO. A vy nám, zemi bezprostředně sousedící s Ukrajinou, chcete něco vyčítat?“ zeptal se Chmelár.

„Robert Fico má ode mě jedno malé bezvýznamné uznání za to, že nepodleh vyvádění a obratem vzkázal Löfvenovi, že pokud má být vyloučení z PES daní za mír na Ukrajině, strana Smer-SSD je připravena ji zaplatit. Toto dokáže jen silný lídr. A pro mě je právě toto nejlepším potvrzením, kdo by měl vést Slovensko v těchto těžkých časech. Stejně tak shazuji svůj pomyslný klobouk i před europoslankyní (a s hrdostí dodám, mojí bývalou studentkou) Katarínou Roth Nevedálovou, která v rozhovoru pro BBC kategoricky odmítla narativ redaktora o ‚proruské populistické straně‘, která vyhrála volby na Slovensku. ‚Nejsme ani proruští, ani populističtí, jsme sociálnědemokratickou stranou, která je proevropská,‘ odpověděla rázně. Redaktor namítal, že Fico přece upřednostňuje ukončení konfliktu cestou mírových rokování, což zní podle něj jako kremelská propaganda. ‚Ne, to rozhodně není kremelská propaganda, to je cesta míru, kterou prosazujeme jako soused Ukrajiny a sociálnědemokratická strana, protože nikdo nechce mít válku na našich hranicích,‘ odvětila pevně naše europoslankyně, která kromě jiného poučila britského novináře z geografie a vysvětlila mu, proč se stát ve střední Evropě a na východě EU nemůže cítit jako ‚západoevropská země‘. Potlesk, Katko. Protože kdo nám může vyčítat, že nechceme, aby zbytečně umírali další lidé? Odkdy je mír proruský a ne prolidský? Proč podobná stanoviska nevydávala Strana evropských socialistů v době americké agrese vůči Iráku?“ dodal Chmelár.

„Sleduji vývoj v tomto seskupení už víc než čtvrt století. A musím říct, že už dávno je to ideologicky mrtvá organizace. Byl jsem na kongresu Socialistické internacionály v roce 1999 v Paříži, kde tleskali Tonymu Blairovi, architektovi neoliberálních reforem a bombardování Jugoslávie, ale i marockému premiérovi, který jen dva dny předtím krvavě potlačil demonstraci za práva žen. V tomto seskupení najdete také divoce různorodé strany, že nikdo z nich nemá právo moralizovat o suverénním rozhodnutí nějaké země. A je přímo patologické, že Strana evropských socialistů nikdy nevyhrožovala straně, která vybočila z ekonomických principů levice, ale zpravidla jen té, která se stala rebelem bruselské administrativy. Takže Robertu Ficovi v tomto směru úplně rozumím, a to nejen proto, že PES slovenským sociálním demokratům nikdy mocensky nepodržela záda a je to jen stále nudnější diskusní klub, ale i proto, že (a na to nezapomínejme) PES není jedinou mezinárodní

levicovou strukturou a v Evropě existují i další," zmínil Chmelár.

„V dnešní éře úpadku sociální demokracie se vliv PES navzdory svému početnému členstvu postupně zbezvýznamňuje a v levicových kruzích se čím dál častěji diskutuje o potřebě založení nové internacionály. Ale to jsou věci přesahující možnosti tohoto článku. Co však je rozhodně třeba připomenout, je nepěkná úloha lidí v pozadí Hlasu na snaze o mezinárodní diskreditaci Směru-SSD. Připomínám, že navzdory svým osobním sporům Robert Fico vyhověl prosbě Petera Pellegriniho a jako řádný člen Strany evropských socialistů se přimluvil za přidružené členství Hlasu-SD v PES. Odměnou za to jsou intriky a snahy hlasistů o vyloučení Směru z tohoto mezinárodního seskupení. Tady bych se však chtěl zeptat slovních kolegů z PES, v čem je Hlas jakože sociálnědemokratičtější v porovnání se Směrem, když ho tak ostentativně upřednostňují? V tom, že se víc podřizuje Bruselu a vášnivě touží po zbrojení? To snad ne. V tom případě není čeho litovat a PES jen potvrzuje, že je seskupením minulosti, které se dřív či později rozpadne," dodal Chmelár.

„Snahy o izolaci Smeru by byly směšné, kdyby nebyly zároveň útokem na suverenitu státu. Všichni víme, jaké hrubé manipulaci byli vystaveni voliči a nebýt odpuzující nadpráce médií a mimovládních organizací, vítězství Smeru-SSD by bylo ještě přesvědčivější a zdrcující. Ale je skutečně podivuhodné, jak se do tohoto mezinárodního tlaku zapojí i PES a místo toho, aby své členské straně blahopřál k vítězství, pomlouvá ji a vydírá ji. Pokud si Pellegrini myslí, že toto mu mocensky pomůže, strašně se mýlí. A pokud pravicové strany odmítají spolupráci se Směrem, neboť je zkorumpovaný, tak to je až tragikomický falešný postoj. To skutečně chce Progresivní Slovensko s digitálním oligarchou v pozadí hovořit o očistě společnosti? To skutečně Saska, strana vytvořená Pentou, chce poučovat o boji proti mafii? To skutečně Hlas, který není ničím jiným jako odděleným byznys křídlem mateřské strany, má být tou zárukou slušné strany? A vůbec, nebylo by namísto této divadelní hry na demokracii praktičtější, kdyby vládu sestavovali přímo Haščák, Trnka, Világi, Tkáč a Brhel? I tak všichni víme, že se to tak ve skutečnosti dělá, že o tom, jaká bude vláda, rozhodují zejména tito lidé, a takto by to bylo aspoň rychlejší..." dodal Chmelár.

„Samozřejmě že do hry vstupuje i prezidentka. Kromě svého kyselého výrazu ve tváři při setkání s Ficem (nebo sladkého úsměvu při setkání s Šimečkou, kterým dává velmi nedůstojně až neprofesionálně najevo, kdo jí je politicky blízký, se postarala o to, aby fakticky vyloučila KDH z možnosti spolupracovat se Smerem-SSD. Čtrnáctidenní lhůta na sestavení vlády, kterou poskytla Ficovi, kromě jiného znamená, že Rada KDH, která zasedne až 14. října, nebude mít šanci ani popřemýšlet nad nabídkou. Biskupové sice tlačí na KDH, aby si vybralo cestu menšího odporu, neboť v koalici se Směrem přece jen nebudou muset řešit kulturně-etická dilemata. Ale obávám se, že KDH udělá svoji osudovou chybu, která ho může rozdělit podobně jako Progresivní Slovensko. Tvrdá až namyšlená slova Petera Pellegriniho po dnešním setkání s Michalem Šimečkou, zvyšují hrozbu, že Hlas skončí ve vládě s PS. Pokud si však Pellegrini myslí, že Fico se nechá vydírat, je na velkém omylu a potvrzuje, že na státníka ještě nedorostl. Jsem přesvědčený, že Směr zůstane úplně klidný a pevný v postojích, protože on na rozdíl od Hlasu není tlačенý do vlády. A pokud Peter Pellegrini udělá tuto osudovou chybu, za rok jsou tu další volby. Nikdo neudrží takového extrémního různorodého seskupení (od radikálních liberálů až po ultrakonzervativce) dohromady déle," zakončil Chmelár.

Předseda Hlasu-SD Peter Pellegrini, který v minulosti dlouho působil ve Směru-SD, včera novinářům řekl, že jeho strana zatím nevyhloučila svou účast ani v jedné ze zmíněných variant příští koalice. Právě postoj Hlasu-SD bude při formování nového kabinetu klíčový.

Předseda PS Michal Šimečka zase napsal, že dokončil první kolo vlastních neformálních rozhovorů s předsedy politických stran o možné koalici bez Směru-SD. Všechny strany podle něj potvrdily zájem na pokračování jednání. PS skončilo ve volbách na druhém místě, vznik vlády bez Fica označil Šimečka za méně pravděpodobnou možnost povolebního vývoje na Slovensku.

ZDROJ